

ODPOVĚDNOST VŠEVOJSKOVÝCH VELITELŮ ZA ŘÍZENÍ VOJSKOVÉHO LETECTVA

V nové organizaci velení vojskovému letectvu — přímým podřízením vrtulníkových pluků, letek a zabezpečujících útvarů veliteli okruhu a velitelům armád významně vzrůstá jejich úloha v řízení a odpovědnosti za jejich bojovou přípravu v míru a efektivní využití v bojové činnosti. V závislosti na tom odpovídají velitel letectva frontu a velitelé letectva armád za jejich bojovou pohotovost, doplňování, stav a využití letecké techniky, bojové speciální, technické a týlové zabezpečení, jakož i za organizaci velení ve vzduchu a v prostoru bojové činnosti.

Velitel vševojskové armády řídí boj útvarů a jednotek vojskového letectva armády včetně útvarů a jednotek vojskového letectva, předaných mu do operační podřízenosti. Odpovídá za jejich nepřetržitou bojovou pohotovost a za organizaci boje. V souladu s těmito požadavky ve směru k vojskovému letectvu bude **povinen:**

- znát bojové složení vojskového letectva armády, jakož i útvarů a jednotek vojskového letectva, které mu byly předány do operační podřízenosti,
- znát stav jejich bojové pohotovosti, bojové možnosti a dislokaci,
- v souladu s rozhodnutím na operaci rozdělovat úsilí útvarů a jednotek vojskového letectva, použitých v zájmu armády a jejich úkolů,
- stanovovat úkoly útvarům a jednotkám vojskového letectva,
- organizovat přesnou a nepřetržitou součinnost těchto útvarů a jednotek s vojsky armády, zejména při komplexním palebném ničení nepřítelů a přímé podpoře pozemních vojsk,
- organizovat bojové zabezpečení a velení podřízeným útvarům a jednotkám vojskového letectva při přípravě i v průběhu operace,
- určovat prostory rozmístění a způsob manévru útvarů vojskového letectva.

Náčelníkovi štábu armády se rozšíří odpovědnost za pevné a nepřetržité velení vojskovému letectvu za všech podmínek (cestou VS letectva armády) a za

jeho bojové zabezpečení. V průběhu boje uskutečňuje velení společně s velitelem letectva armády. V souladu s tím bude **povinen**:

- trvale znát bojové složení vojskového letectva armády a útvarů i jednotek vojskového letectva, předaných armádě do operační podřízenosti, stav jejich bojové pohotovosti, bojové možnosti i rozmístění,

- podrobně plánovat společně s velitelem letectva armády činnost těchto útvarů i jednotek a koordinovat jejich úsilí s činností vojsk armády, především s dělostřelectvem a s PVO,

- organizovat vzdušný průzkum a řízení palby dělostřelectva, které vede vojskové letectvo,

- předávat vojskům signály k vzájemnému rozpoznávání a navedení na cíle včetně způsobu jejich vyžadování a uskutečňování, jakož i opatření k zajištění bezpečnosti průletu letectva nad bojovou sestavou pozemních vojsk,

- určovat místa rozmístění VS letectva armády a způsob jeho přemísťování,

- stanovovat způsoby využití vrtulníků k zabezpečení velení a spojení uvnitř armády a při plnění úkolů REB,

- systematicky informovat velitele letectva armády a jeho štáb o situaci i úkolech, které plní vojska,

- kontrolovat bojovou a mobilizační připravenost útvarů a jednotek vojskového letectva.

Velitel letectva armády je v souladu s rozhodnutím velitele armády a s pokyny (nařízením) velitele letectva frontu bezprostředním organizátorem boje vojskového letectva.

Odpovídá za bojovou pohotovost útvarů a jednotek uvedeného letectva, za jejich doplňování, politickomorální stav, letovou a taktickou přípravu létajícího personálu, stav a využití letecké techniky, bojové, speciální, technické a týlové zabezpečení, za organizaci velení (jak tabulkovým, tak operačně podřízeným útvarům a jednotkám vojskového letectva). Jeho hlavními **povinnostmi** budou:

- organizovat bojovou přípravu útvarů a jednotek vojskového letectva,
- předkládat veliteli armády návrhy na jeho bojové použití v armádní operaci,

- rozdělovat na základě rozhodnutí velitele armády úsilí vojskového letectva na dny operace a podle úkolů vojskového letectva v operaci,

- zúčastnit se ve štábu vševojskové (tankové) armády plánování použití vojskového letectva v komplexním palebném ničení nepřítele i při plnění dalších úkolů,

- řešit otázky součinnosti a zabezpečit její udržování v průběhu bojové činnosti s vojsky armády, zejména s raketovým vojskem a dělostřelectvem i vojskem PVO,

- řídit boj útvarů a jednotek vojskového letectva armády, včetně útvarů a jednotek, předaných do operační podřízenosti,

- předkládat veliteli armády návrhy na rozmístění a uskutečnění manévru vojskového letectva a na jeho řízení,

- důsledně kontrolovat připravenost vojskového letectva k vedení boje,

- organizovat podle pokynů velitele (náčelníka štábu) armády všechny druhy zabezpečení útvarů a jednotek jak armádního vojskového letectva, tak předaného do operační podřízenosti.

Velitel motostřelecké (tankové) divize je povinen řídit boj jednotek vojskového letectva divize a jednotek, které byly divizi přiděleny do operační podří-

zenosti. Odpovídá za jejich bojovou pohotovost a připravenost k vedení boje a jejich správné použití. Jeho hlavními **povinnostmi** budou:

- kontrolovat bojovou přípravu divizních jednotek vojskového letectva i těch, které jsou předány do jeho operační podřízenosti, znát jejich složení a stav,
- znát úroveň jejich bojové pohotovosti, bojové možnosti a rozmístění,
- určovat potřebné prostory a způsob manévru,
- rozdělovat úsilí vojskového letectva [podle úkolů divize],
- určovat úkoly jednotkám vojskového letectva a řídit plánování boje,
- organizovat přesnou i nepřetržitou součinnost jednotek vojskového letectva s útvary [jednotkami] divize, zejména při jejich účasti v komplexním palebném ničení nepřítele a podpoře boje prvního sledu lety na výzvu,
- organizovat bojové zabezpečení jednotek vojskového letectva a velení těmto jednotkám jak v přípravě, tak v průběhu boje.

Náčelníkovi štábu motostřelecké (tankové) divize se rozšíří odpovědnost za včasnou přípravu boje jednotek divizního vojskového letectva [včetně jednotek, předaných do operační podřízenosti], organizaci velení a za jejich bojové zabezpečení. Jeho hlavními **povinnostmi** budou:

- udržovat vysokou bojovou pohotovost jednotek vojskového letectva,
- znát pozemní i vzdušnou situaci, připravovat veliteli divize návrhy na použití tohoto letectva,
- plánovat jeho boj v souladu s rozhodnutím velitele divize,
- vydávat předběžná bojová nařízení těmto jednotkám a včas jim určovat bojové úkoly,
- přijímat opatření k organizaci a uskutečnění součinnosti,
- organizovat přípravu jednotek vojskového letectva k boji,
- zabezpečovat je topografickými mapami,
- kontrolovat organizaci bojového a ostatních druhů zabezpečení,
- prověřovat plnění úkolů, stanovených jednotkám vojskového letectva a zabezpečovat jeho nepřetržitost,
- přijímat nezbytná opatření k obnově narušeného velení nebo bojeschopnosti uvedených jednotek.

Náčelník operační skupiny štábu vševojskové divize navrhuje veliteli (NŠ) bojové použití letectva v rozsahu vyčleněného úsilí. K jeho hlavním **povinnostem** bude patřit:

- příprava návrhů na bojové použití letectva a na rozdělení jeho úsilí [podle úkolů i období palebného ničení, nebo podle cílů],
- kontrola přípravy jednotek vojskového letectva k boji,
- nepřetržité prověřování součinnosti mezi útvary [jednotkami] divize a letectvem,
- zpracování předběžných bojových nařízení a zabezpečování jejich včasného doručení útvarům a jednotkám letectva,
- kontrola plnění vydaných úkolů, včasného a přesného předávání signálů k vzájemnému rozpoznávání a navedení na cíle útvarům a jednotkám divize,
- zjišťování stavu dodržování opatření k bezpečnosti průletu letectva nad bojovou sestavou divize,
- vybírání vhodné plochy pro přistání jednotek vojskového letectva divize a jednotek předaných do operační podřízenosti a stanovení způsobu jejich manévru.

Náčelník skupiny bojového velení letectva (SkBV) je přímým organizátorem boje jednotek vojskového letectva, které plní úkoly podle plánu velitele divize. Jeho hlavními **povinnostmi** budou:

- zúčastnit se plánování použití jednotek vojskového letectva v komplexním palebném ničení nepřítele i plnění dalších úkolů v pásmu boje divize,
- předávat na VS letectva armády požadavky na výzvy k vedení vzdušného průzkumu a ničení pozemních cílů v pásmu divize silami vojskového letectva armády,
- zabezpečovat navedení osádek (jednotek) vojskového letectva na určené cíle a řídit jejich manévry v prostoru objektu úderu (průzkumu či řízení dělostřelecké palby),
- organizovat spolu se štábem motostřelecké (tankové) divize příjem průzkumových údajů z paluby vrtulníků,
- včas informovat velitele (štáb) divize o průletu vlastního letectva,
- kontrolovat přesné a včasné používání signálů k vzájemnému rozpoznávání a navedení na cíle,
- nepřetržitě informovat VS letectva armády i osádky (skupiny) letectva ve vzduchu o poloze vojsk divize, která vedou boj s nepřítelem.

Velitel motostřeleckého (tankového) pluku bude organizovat součinnost jednotek pluku s vojskovým letectvem. Jeho hlavními **povinnostmi** při plnění tohoto úkolu budou:

- seznamovat podřízené jednotky s úkoly, které plní letectvo v pásmu boje pluku a jeho sousedů,
- určovat způsoby využití výsledků leteckých úderů jednotkami pluku,
- upřesňovat jednotkám letectva podle pokynů velitele divize cíle a časy úderu,
- zajišťovat bezpečnost průletu vrtulníků a letounů před palbou vlastních vojsk,
- kontrolovat předávání signálů osádkám a jednotkám letectva k vzájemnému rozpoznávání a navedení na cíle,
- určovat místo leteckého návodčího a způsob jeho přemístování.

Náčelník štábu pak podle pokynů velitele pluku organizuje přípravu společného boje a uskutečňuje nepřetržitou součinnost v jeho průběhu.

Jak vyplývá z funkčních povinností **zásadně se mění odpovědnost vůči vojskovému letectvu a způsob jeho řízení.**

Bojové úkoly leteckým útvarům armádní podřízenosti a útvarům operační podřízenosti bude stanovovat velitel vševojskové armády cestou velitele letectva armády. Bojové úkoly leteckým svazkům a útvarům frontového a vojskového letectva frontové podřízenosti, vyčleněným k vedení boje podle plánu armády, stanovuje velitel letectva frontu. Úkoly jsou určovány na jeden den boje, orientačně na další den, podrobně na první vzlet.

Na základě rozhodnutí velitele armády **velitel a štáb letectva armády** bude **zpracovávat**:

- hlášení štábu letectva frontu, které může obsahovat úkoly letectva v operaci armády a v průběhu prvního dne, údaje o charakteru plánované činnosti

vojsk a letectva armády potřebné k organizaci součinnosti frontového letectva s vojsky a letectvem armády, organizací velení a bojové zabezpečení,

— bojová nařízení letectvu armády se stanovením hlavních otázek organizace boje tohoto letectva a leteckých útvarů operačně podřízených armádě, která jsou doručována velitelům msd (td) a vrtulníkovým plukům.

Bojová nařízení by měla **obsahovat**: charakter činnosti nepřítele, krátké údaje o stanovených úkolech vojskům armády a součinnostním leteckým svazkům i útvarům, úkoly a způsob jejich plnění při prvním vzletu i v průběhu dne, rozmístění letectva na letištích, bojové zabezpečení, vydělené úsilí na jeden den, signály součinnosti, velení a dobu pohotovosti.

V průběhu boje mohou být svazkům a útvarům frontového a armádního letectva předávány úkoly přímo velitelem vševojskové armády nebo přes VS letectva a PVO armády.

Důležitým místem řízení v systému velení letectvu a PVO frontu je společné VS letectva a PVO vševojskové armády. Za současného technického zabezpečení systému velení letectvu a PVO u vševojskové armády plní toto VS úkoly především ve prospěch činnosti letectva proti pozemním cílům. K zabezpečení úkolů rozvíjí systém navedení na pozemní cíle (naváděcí stanoviště na pozemní cíle, letecké návodčí) a využívá skupiny bojového velení u vševojskových svazků. Činnost společného VS letectva a PVO byla podrobně uvedena ve Vojenské myslí č. 8/1987.

Prostor odpovědnosti společného VS letectva a PVO vševojskové armády souhlasí s pásmem vševojskové (tankové) armády a jeho zadní hranice je stanovena velitelem letectva frontu.

Bezpečnost letů vlastního letectva zajišťuje podrobné zpracování Plánové tabulky letů v prostorech odpovědnosti společného VS letectva a PVO a informování míst velení vojska PVO o skutečných letech vlastního letectva prostřednictvím střediska řízení a kontroly letů.

Složitá bude situace při plnění úkolů letectva **na výzvu**. Bylo by zapotřebí dosáhnout toho, aby společné VS letectva a PVO obdrželo informaci o letu vlastního letectva minimálně 5 minut před vzlétnutím pilotů do prostoru činnosti prostředků PVO vojska PVO vševojskové armády. Tento úkol lze splnit při využití telefonického spojení nebo ZAS, a to tehdy, jestliže informace nebo požadavek od vševojskového velitele k leteckému a opačně jde co nejkratším směrem, přímo z VS letecké divize na společné VS letectva a PVO vševojskové (tankové) armády a obráceně.

Je nutné, aby informace o vzletech skupin vlastního letectva na výzvu pronikala stejnou cestou z VS letectva a PVO už v době vydání rozkazu ke spouštění motorů dané skupiny letounů — i když tato informace bude předávána 3 až 5 minut před vlastním vzletem letounů. V daném případě není podstatné kolik letounů odstartovalo k plnění daného úkolu, ale aby informace byla u jednotek vojska PVO včas a tyto byly informovány o prostoru i čase průletu vlastních letounů.

Základní variantou předávání úkolů na výzvu a opačná informace o vzletech letounů musí být (za současných možností spojení) zajištěna přímo ze SVS letectva a PVO k vojskovému letectvu a opačně. Proto je třeba tuto strukturu realizovat a návyky zdokonalovat při každém LTC, organizování součinnosti le-

lectva a vojska PVO. Z uvedeného vyplývá i důležitost spolehlivého spojení mezi těmito stupni velení a jeho nutné zdvojení.

Uvědomování protiletadlových raketových kompletů o letech vlastních letounů a vrtulníků je zabezpečováno ze společného VS letectva a PVO armády. Uskutečňuje se po linii PVO i míst velení a navedení letectva.

Uvědomování o vzdušné situaci v pásmu vševojskové armády je v souladu s potřebami bezpečnosti letů vlastního letectva dáno vytvořením jednotného centralizovaného systému PVO s jednotným systémem průzkumu vzdušného prostoru a jednotným systémem výměny informací o vzdušné situaci.

Velení letounům ve vzduchu je uskutečňováno s využitím vzdušných rádiových sítí, a to v rádiové síti velení letounům v pásmu armády a v rádiové síti velení letounům z naváděcích stanovišť.

Naváděcí stanoviště mohou být rozmístována společně s VS plrp armády nebo s VS plrp msd a td. Jsou přímo podřízena společnému VS letectva a PVO armády prostřednictvím pracoviště směrů letectva. Součinnost letectva s plrp je zabezpečena umístěním zástupce náčelníka naváděcího stanoviště v kabině bojového velení u velitele plrp, letovoda — operátora v radiolokátoru P-40 a cestou směrového důstojníka PVO, který je v sále velení NASTA-II.

Velení je uskutečňováno ze sálu bojového velení, který je začleněn do střediska bojového velení. Bojová směna může být ve složení:

- velitel letectva — ZV armády,
- 1 letovod,
- 1 operační důstojník letectva,
- 2 značkaři.

Skupina bojového velení u motostřelecké (tankové) divize je jedním z dalších míst velení letectvu v pásmu vševojskové armády na hlavním směru její činnosti. Skupina je určena k udržování součinnosti s motostřeleckou (tankovou) divizí a k řízení letectva, které působí v bezprostřední blízkosti předního okraje. Rozmísťuje se společně s velitelským stanovištěm motostřelecké (tankové) divize prvního sledu.

Náčelník skupiny bojového velení je na velitelském stanovišti (předsunutém velitelském stanovišti) velitele divize, informuje ho o situaci vyčleněného letectva, uskutečňuje výzvy podle jeho požadavků, plánuje a řídí činnost letectva v pásmu motostřelecké (tankové) divize a organizuje zásadní otázky součinnosti.

Jeden z důstojníků skupiny bojového velení je u náčelníka PVO motostřelecké (tankové) divize a nepřetržitě řeší bezpečnost vlastního letectva.

Druhý důstojník této skupiny podle pokynů náčelníka plánuje boj vyčleněného letectva, udržuje přehled o jeho činnosti přijímáním, předáváním a vyhodnocováním informací.

Skupina bojového velení je vybavena transportérem a spojovacími prostředky k zabezpečení velení letectvu, spojení na stupni motostřelecké (tankové) divize a s velitelským stanovištěm letectva a PVO vševojskové armády.

Leteckí návodci jsou nejnižším prvkem velení letectvu v pásmu vševojskové armády na nejdůležitějších směrech její činnosti. Zabezpečují součinnost letectva s motostřeleckými (tankovými) pluky a prapory, řídí skupiny bojových vrtulníků v bezprostřední blízkosti linie fronty a navádí je při ztečích na malorozměrné a obrněné cíle. Současně zajišťují průlet vlastních letounů frontového a vojskového letectva při letu k cíli a zpět nad prostorem působení vlastní PVO.

Uskutečňují výzvu letectva podle požadavků velitele msp (tp) přes SkBV. Zabezpečují vytyčení předního okraje a předkládají veliteli msp (tp) návrhy na využití letectva.

Letecký návodčí u pluku (praporu) má pracoviště v obrněném transportéru, tanku nebo ve vrtulníku. Spojovací prostředky (rádiové stanice R-809 a R-112) zabezpečují velení letounům a vrtulníkům ve vzduchu i trvalý styk se skupinou bojového velení a velitelem vševojskového útvaru (v případě, že navádění je vykonáváno mimo pozorovatelný).

Letecký návodčí zabezpečuje navedení osádek a jednotek vojskového letectva na určené cíle (do určeného prostoru bojové činnosti). K jeho hlavním **povinnostem** může patřit:

- navádění vrtulníků na určené cíle a včasné hlášení veliteli motostřeleckého (tankového) pluku průlet vlastního letectva,
- kontrola předávání signálů k vzájemnému rozpoznávání a zajišťování bezpečného průletu letectva nad bojovou sestavou pluku, zabezpečení vojsk proti úderům vlastního letectva a předávání signálů k umlčení prostředků PVO nepřitele palbou pluku,
- potvrzování (skupině bojového velení letectva) převzetí velení osádkám (jednotkám) vrtulníků,
- informování (skupiny bojového velení letectva) o výsledcích boje letectva,
- pomoc veliteli pluku při organizování a uskutečňování součinnosti s letectvem,
- napomáhání osádkám vrtulníků při výběru přistávacích ploch v pásmu boje pluku.

Růst úlohy vojskového letectva ve vševojskovém boji, zvláště při použití operačně taktických výsadek, zásobování operačních manévrovacích skupin a zabezpečení jejich letecké podpory vyžaduje nejen hledání nových způsobů boje a taktiky, ale také zdokonalování operačního umění při využití vojskového letectva v rámci armády a frontu. Myslím, že nová organizační struktura přispěje i k efektivnějšímu využívání sil a prostředků tohoto letectva.